



# Fascynujący Świat Roślin

na Wydziale Biologii i Ochrony Środowiska  
Uniwersytetu Śląskiego

16-17 maja 2013

## PROGRAM obchodów 17 maja 2013 r. (piątek)

**10:30 – Inauguracja Dnia Fascynującego Świata Roślin w Auli Wydziału Filologicznego** (przy Placu Sejmu Śląskiego)

**11.00 – wykład inauguracyjny dr Haliny Galera** (z Zakładu Ekologii Roślin i Ochrony Środowiska, Uniwersytetu Warszawskiego) nt.

### **Pieprzo i szafrano, moja mościa panno. Rośliny w służbie miłości**

Potraktowana z przymrużeniem oka opowieść o roślinach, którym dawniej przypisywano magiczne własności afrodyzjakalne. Fakty i mity związane z mandragorą, żeńszeniem i lubczykiem. Historia "zamorskich korzeni", traktowanych niegdyś, jako panaceum na wszelkie dolegliwości (upadek Konstantynopola i handlu śródziemnomorskiego jedną z przyczyn wielkich odkryć geograficznych). Zmiany w sposobie spożywania czekolady. Symbolika owoców granatu i winorośli w różnych kulturach świata. Pożywne orzechy, jako uosobienie sił witalnych.

**12:30 – Spotkanie z najgrubszym drzewem świata** (boisko przy Wydziale Biologii i Ochrony Środowiska, ul. Jagiellońska 28)

**14:00 – wręczenie nagród i wyróżnień w konkursie fotograficznym oraz otwarcie wystawy pokonkursowej**

Od godz. 13.00 serdecznie zapraszamy na zajęcia przygotowane przez pracowników i studentów Wydziału Biologii i Ochrony Środowiska, które będą odbywać się w kategoriach: wykłady, laboratoria, warsztaty, pokazy oraz quizy. Poza warsztatami prowadzonymi w Pracowni Dokumentacji Botanicznej w Chorzowie, wszystkie pozostałe zajęcia będą odbywać się w budynku Wydziału przy ul. Jagiellońskiej 28.

**Rejestracja na zajęcia zakończyła się we wtorek 14 maja o godz. 15.00**

**Kategoria: Wykłady (17 maja 2013 r.)**

temat zajęć osoba prowadząca	opis popularnonaukowy	kategoria wiekowa	liczba miejsc	godz.	sala
<b>Odrodzony jak Feniks z popiołów – narodziny lasu po wielkim pożarze</b> Kazimierz Szabla (Lasy Państwowe)	Historia największego europejskiego pożaru, jaki ogarnął w 1992 roku lasy w Rudach Raciborskich, Rudzińcu i Kędzierzynie, ale też ogromnego sukcesu polskich leśników, którzy sprawili, że na zgliszcza bardzo szybko powróciło życie. O ciężkiej pracy, jakiej wymagał ten proces opowie jeden z głównych Autorów tego sukcesu.	15+	100	13.00 – 13.45	B-100 (Aula)
<b>Połoniny, połoninki i carynki – bieszczadzkie impresje z hucułami w tle</b> Alicja Barć (Katedra Geobotaniki i Ochrony Przyrody)	Wystąpienie obejmuje zagadnienia dotyczące flory i roślinności Bieszczadów w polskiej, ukraińskiej i słowackiej części Międzynarodowego Rezerwatu Biosfery Karpaty Wschodnie, ze szczególnym uwzględnieniem znaczenia połonin i łąk w krajobrazie oraz kulturze Bieszczadów i ich mieszkańców. Tytułowe huculy – górska rasa karpaccich koników – będą przewodnikami po świecie wschodnio karpaccich roślin i ich zbiorowisk.	12+	60	14.00 – 14.45	B-01
<b>Mięsożercy wśród roślin</b> Agnieszka Błońska (Katedra Geobotaniki i Ochrony Przyrody)	Pomysłowość roślin mięsożernych w tworzeniu i doskonaleniu sposobów i mechanizmów polowania na swe zwierzęce ofiary nie zna granic. Barwne kaptury, liście wabiące obietnicą pokarmu lub „kropelkami” przypominającymi rosę, gruczoły, miodniki to tylko niektóre z możliwych rozwiązań. Wykład przybliży przystosowania roślin do mięsożerności oraz pokaże mechanizmy chwytania i trawienia pokarmu przez tych „urodzonych morderców”. Odpowiemy też na liczne pytania m. in.: Czy rośliny mięsożerne występują w Polsce? Gdzie je można spotkać? Dlaczego żywią się zwierzętami? Ile ofiar mogą złowić w ciągu dnia? Czy są niebezpieczne dla człowieka?	12+	60	15.00 – 15.45	B-01
<b>"Piękna a bestia" - znane i nieznane oblicza roślin inwazyjnych</b> Barbara Tokarska-Guzik (Zakład Botaniki Systematycznej)	Opowieść o zadziwiających cechach roślin, sprowadzanych przez człowieka niejednokrotnie z odległych regionów geograficznych ze względu na swe walory (dekoracyjne, lecznicze, jadalne, itp.), a które przy bliższym poznaniu pokazują swoje „drugie oblicze” (uczulając, parząc, trując).	12+	60	16.00 – 16.45	B-01
<b>Rośliny straszne, niebezpieczne i odrażające</b> Andrzej Urbisz (Zakład Botaniki Systematycznej)	Wykład o roślinach, które są niebezpieczne dla innych organizmów lub negatywnie postrzegane przez człowieka.	12+	60	17.00 – 17.45	B-01
<b>Naukowa i „nie tylko” fascynacja roślinami – Polskie Towarzystwo Botaniczne</b> Adam Rostański (Zakład Botaniki Systematycznej i Polskie Towarzystwo Botaniczne)	Przybliżenie działalności jednego z najstarszych polskich Towarzystw Naukowych – rola dla botaniki, aktualne kierunki działalności, członkostwo	bo	60	18.00 – 18.45	B-01

<b>Na początku było drzewo</b> Teresa Nowak (Zakład Botaniki Systematycznej)	Drzewa w życiu człowieka – symbolika i użyteczność na przykładach najpopularniejszych przedstawicieli z różnych stref klimatycznych.	bo	30	13.00 – 13.45	B-204
<b>Zielone „odkurzacze” – rośliny czyszczące środowisko</b> Aleksandra Sas-Nowosielska (Instytut Ekologii Terenów Uprzemysłowionych)	Zostaną przedstawione wyniki badań z zakresu wykorzystania roślin do oczyszczania gleb	15+	30	14.00 – 14.45	B-204
<b>Podstawy rolnictwa ekologicznego</b> Janusz Mucha (rolnik ekologiczny, gospodarstwo ekologiczne uznane za najlepsze gospodarstwo ekologiczne na Śląsku w 2011, w konkursie Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi)	Różnica między rolnictwem ekologicznym, a konwencjonalnym Podstawy produkcji ekologicznej	15+	30	15.00 – 15.45	B-204
<b>Ze szczytów gór wysokich</b> Jerzy Parusel (Centrum Dziedzictwa Przyrody Górnego Śląska)	Przedstawione zostaną rozważania fitogeograficzne nad zjawiskiem migracji roślin górskich na niż Polski: czasu, kierunków, tempa, zasięgu i preferencji siedliskowych, a także współczesne zagrożenia	bo	30	16.00 – 16.45	B-204
<b>Porosty-ekologia dwóch światów</b> Paulina Woźnica Izabella Franiel (Katedra Ekologii)	Porosty, to niezwykle ciekawe organizmy. Posiadają szereg cech, które czynią je szczególnymi nie tylko w stosunku do swoich indywidualnych, wolno żyjących komponentów, ale także na tle reszty organizmów. Wielokrotnie podejmowano próbę stworzenia definicji porostów, która charakteryzowałaby je w odpowiedni sposób. Na wykładzie spróbujemy przybliżyć te fascynujące organizmy.	12+	30	17.00 – 17.45	B-204
<b>Zielona elektrownia – co mogą chloroplasty</b> Renata Kurtyka (Katedra Fizjologii Roślin)	Fotosynteza jest podstawowym procesem anabolicznym, warunkującym istnienie absolutnej większości organizmów żywych na Ziemi. Jest mechanizmem powstawania materii organicznej z prostych związków nieorganicznych, kosztem energii światła widzialnego, pochłanianej przez barwniki fotosyntetyczne. Wykład porusza zagadnienia związane z lokalizacją procesu fotosyntezy. Omawia istotę tego procesu oraz wyjaśnia różnice w mechanizmie wiązania dwutlenku węgla przez rośliny wywodzące się z różnych stref klimatycznych.	15+	30	18.00 – 18.45	B-204

**Kategoria: Laboratoria (17 maja 2013 r.)**

temat zajęć osoba prowadząca	opis popularnonaukowy	kategoria wiekowa	liczba miejsc	godz.	sala
<b>Wyprawa w świat roślin z mikroskopem skaningowym</b> Jagna Karcz, (Pracownia Mikroskopii Skaningowej SEM)	Proponujemy oglądanie i badanie świata roślin w mikroskali. Czy takie obiekty jak pyłki roślin, zarodniki i nasiona, skórka liści, kwiatów, a także włókniki i inne obiekty możemy zobaczyć dokładnie w skaningowym mikroskopie elektronowym? Na to i inne pytania odpowiemy podczas krótkiego wykładu oraz pokazu w Pracowni Mikroskopii Skaningowej. W trakcie zajęć uczestnicy będą mieli okazję samodzielnie wykonać preparaty interesujących obiektów i analizować je w mikroskopie skaningowym.	bo	10 10 10 10 10 10	13.00 – 13.45 14.00 – 14.45 15.00 – 15.45 16.00 – 16.45 17.00 – 17.45 18.00 – 18.45	A-21, B-19 (Pracownia SEM)
<b>Śledząc ruch chromosomów cz.I-mitoza</b> Ewa Bręda Natalia Borowska (Katedra Anatomii i Cytologii Roślin)	Obserwacja faz mitozy w mikroskopie świetlnym i fluorescencyjnym	15+	12 12 12 12 12	12.00 – 12.50 13.00 – 13.50 14.00 – 14.50 16.00 – 16.50 17.00 – 17.50	C-332 (Katedra Anatomii i Cytologii)
<b>Śledząc ruch chromosomów cz.II-mejoza</b> Dominika Idziak Anna Wiszyńska (Katedra Anatomii i Cytologii Roślin)	Obserwacja faz mejozy w mikroskopie świetlnym i fluorescencyjnym	15+	8 8 8 8 8	12.00 – 12.50 13.00 – 13.50 14.00 – 14.50 16.00 – 16.50 17.00 – 17.50	B-16
<b>Sałatka z pomidora</b> Katarzyna Kulińska-Łukaszek, Katarzyna Sala (Zakład Biologii Komórki)	Dzięki własnoręcznie wykonanym preparatom uczestnicy zajęć zobaczą, skąd bierze się kolor owoców pomidora, co sprawia, że cała roślina pachnie a także, dlaczego tak świetnie sobie radzi w ogródkach i szklarniach. Zapraszamy do poznania wnętrza popularnego składnika sałatek, kremów i perfum z pomocą różnych technik mikroskopii świetlnej.	12+	12 12	13.00 – 13.45; 14.00 – 14.45	B-17
<b>Cebula jakiej nie znacie</b> Izabela Dobrowolska, Ewa Mazur (Zakład Biologii Komórki)	Uczestnicy zajęć będą mogli obejrzeć komórki cebuli na własnoręcznie przygotowanych preparatach używając różnych typów mikroskopów świetlnych.	12+	12 12	15.00 – 15.45 16.00 – 16.45	B-17
<b>Co Was „gryzie”, co Was „kąsa” – rośliny w defensywie</b> Izabela Potocka, Justyna Wróbel-Marek (Zakład Biologii Komórki)	Na zajęciach uczestnicy zobaczą, w jaki sposób rośliny bronią się przed niechcianymi intruzami, reagują na stres lub stosują techniki „zaczepne”.	12+	10-12 10-12	17.00 – 17.45 18.00 – 18.45	B-17

<p><b>O kwiatkach i pszczołkach - czyli jak "to" robią rośliny</b> Karolina Steindor, Wojciech Bierza (Katedra Ekologii)</p>	<p>Bukiet kwiatów może być subtelnym sposobem uwiedzenia partnerki, jednak same rośliny uciekają się do zupełnie innych sposobów uwodzenia – oszustwa, porwania, manipulacje to dla nich chleb powszedni. Na zajęciach odkryjemy prawdziwy charakter roślinnych zalotów. Zjrzymy też kwiatkom „pod spódniczkę” przy użyciu mikroskopu, odkrywając różnorodny świat pyłku.</p>	<p>12+</p>	<p>10 10 10</p>	<p>16.00 – 16.45 17.00 – 17.45 18.00 – 18.45</p>	<p>B-101</p>
<p><b>Tajemnice fiołka...</b> Agnieszka Siemieniuk Krzysztof Sitko, (Katedra Fizjologii Roślin)</p>	<p>Zobacz, co kryje w sobie parapetowy fiołek. Zaprezentujemy tajemnice budowy wewnętrznej i zewnętrznej tej niepozornej rośliny. Przedstawimy ciekawą prezentację multimedialną oraz umożliwimy samodzielne wykonanie preparatów mikroskopowych.</p>	<p>10+</p>	<p>12 12 12 12</p>	<p>15:00 – 15:45 16:00 – 16:45 17:00 – 17:45 18:00 – 18:45</p>	<p>A-241 (Katedra Fizjologii Roślin)</p>
<p><b>Sekrety barwy roślin</b> Michał Słota (Katedra Genetyki)</p>	<p>Elektroforeza w żelu agarozowym różnobarwnych barwników spożywczych pochodzenia roślinnego (m.in. naturalny karoten, betanina, kurkumina, chlorofil i antocyjany).</p>	<p>12+</p>	<p>10 10 10</p>	<p>14.00 – 14.45 15.00 – 15.45 16.00 – 16.45</p>	<p>B-210 (Katedra Genetyki)</p>
<p><b>Ogrody pod szkłem</b> Patrycja Gajawska, Daria Grzybkowska (Katedra Genetyki)</p>	<p>Wycieczka po wydziałowych szklarniach i pokojach hodowlanych. Zapoznanie z zasadami pracy z materiałem roślinnym i kulturami <i>in vitro</i></p>	<p>8+</p>	<p>10 10 10</p>	<p>14.00 – 14.45 15.00 – 15.45 16.00 – 16.45</p>	<p>A-213 (Katedra Genetyki)</p>
<p><b>Sekrety gleb – co może wyczytać z „próbki gleby”</b> Agnieszka Kompała-Bąba, Zbigniew Kuc (Katedra Geobotaniki i Ochrony Przyrody)</p>	<p>Dlaczego gleba jest ważna dla roślin? Jak zbudowana jest gleba – porównanie różnych typów gleb? Metody badania podstawowych właściwości fizyko-chemicznych gleb w terenie i laboratorium (np. struktura gleby, odczyn gleby, kolor gleby, wilgotność)</p>	<p>12+</p>	<p>12 12 12 12 12</p>	<p>13.00 – 13.45 14.00 – 14.45 15.00 – 15.45 16.00 – 16.45 17.00 – 17.45</p>	<p>CS-45 Pracownia glebowa</p>
<p><b>Znani i nieznani wrogowie roślin</b> Małgorzata Kalandyk-Kołodziejczyk, Mariusz Kanturski (Katedra Zoologii)</p>	<p>W czasie laboratoriów dotyczących zagadnień ochrony roślin uczestnicy poznają pospolite i nieznane, ale zawsze ciekawe i zaskakujące gatunki zwierząt, uszkadzających rośliny leśne, ogrodowe i domowe. Podczas zajęć chętni będą mogli poznać skutki działalności „szkodników”, uszkodzenia, jakie powodują, a także zapoznają się z naturalnymi i ekologicznymi metodami ich zwalczania.</p>	<p>12+</p>	<p>15 15</p>	<p>17.00 – 17.45 18.00 – 18.45</p>	<p>B-310 (Zakład Biologii Komórki)</p>
<p><b>Życie w szkle</b> Dawid Gerc, Joanna Wójcik, Paulina Zieleźnik (Koło Naukowe Przyrodników „Planeta”)</p>	<p>Warsztaty z prowadzenia kultur <i>in vitro</i> roślin. Uczestnicy przygotowują pożywkę i rośliny, a następnie założą kulturę <i>in vitro</i>, którą będą mogli zabrać ze sobą do domu.</p>	<p>15+</p>	<p>10 10 10</p>	<p>16:00-16:45 17:00-17:45 18:00-18:45</p>	<p>B-107</p>

**Kategoria: Warsztaty (17 maja 2013 r.)**

temat zajęć osoba prowadząca	opis popularnonaukowy	kategoria wiekowa	liczba miejsc	godz.	sala
<b>Poczuj, zobacz, usłysz – czyli Zmysłowe Rośliny</b> Agnieszka Skorupa (Wydział Pedagogiki i Psychologii)	Kwiaty uwodzą zapachem, pnącza fascynują swą złożonością, drzewa koją nerwy szumem liści - nawet nie wiemy ile dla nas znaczą te najwyklesze i najbardziej prozaiczne rośliny. Podczas warsztatu przewrotnie, bo psychologicznie, postaramy się doświadczyć fascynującego świata roślin wszystkimi naszymi zmysłami.	8+	15	13:00 – 13:45	A-139
<b>Obce imperium – „Rośliny inwazyjne”</b> Katarzyna Bzdęga, Katarzyna Koszela (Zakład Botaniki Systematycznej)	Uczestnicy warsztatów zapoznają się z wybranymi gatunkami inwazyjnych roślin, strategiami ich rozprzestrzeniania się na nowo zasiedlanym terenie i powodowanymi zagrożeniami	12+	12 12 12	13.00 – 13.45 14.00 – 14.45 15.00 – 15.45	B-110
<b>Wszystkie barwy tęczy</b> Teresa Nowak, Beata Węgrzynek (Zakład Botaniki Systematycznej)	Rośliny jako źródło niepowtarzalnych barwników oraz ich wykorzystanie w różnych dziedzinach	12+	15 15 15	16.00 – 16.45 17.00 – 17.45 18.00 – 18.45	A-139
<b>Trawa na zawiasach</b> Agata Kloczkowska, Izabela Skowronek (Katedra Geobotaniki i Ochrony Przyrody)	Cóż to za zawiasy i inne wynalazki pomagają roślinom przetrwać niewygody? Odpowiedzi poszukamy przyglądając się samodzielnie wykonanym preparatom mikroskopowym.	12+	10 10 10	13.00 – 13.45 14.00 – 14.45 15.00 – 15.45	B-101
<b>Emocje zakłete w kwiatach - warsztaty florystyczne</b> Małgorzata Przysiewkowska (Zespół Szkół Budowlanych im. K. K. Baczyńskiego w Chorzowie)	"Emocje zakłete w kwiatach " to warsztaty florystyczne, podczas których uczestnicy będą mieli niecodzienną okazję samodzielnie wykonać kompozycje okolicznościową i zabrać ja do domu. Bezpośrednie obcowanie z żywymi kwiatami to niesamowite emocje, jakie towarzyszą podczas robienia kompozycji. Efekt, jaki uzyskujemy na koniec i świadomość, że wykonaliśmy to sami przynosi nam wiele satysfakcji i zadowolenia.	15+	10 10 10 10	13.00 – 13.45 14.00 – 14.45 15.00 – 15.45 16.00 – 16.45	C-47
<b>Rośliny: żywe – piękne suche – wieczne? - prezentacja Zielnika Naukowego UŚ</b> Adam Rostański (Pracownia Dokumentacji Botanicznej)	Wycieczka po zielniku naukowym U.Ś. „Suche ogrody”: - jak zbierać i konserwować rośliny; - czy rośliny można przechować przez 100 lat? Sztuka suszenia roślin dla nauki	12+	15 15	13.00 – 14.30 15.00 – 16.30	PDB – Zielnik Naukowy UŚ Chorzów ul. 75-go Pułku Piechoty 1

<b>„Kapusta kiszona zdrowia Ci doda...”</b> Katarzyna Kasperkiewicz, Magdalena Noszczyńska, Kinga Krysta, Małgorzata Kukla (Katedra Mikrobiologii)	Uczestnicy zbadają, czy kiszone warzywa zawierają korzystne dla zdrowia bakterie, zapoznają się z techniką barwienia drobnoustrojów metodami: prostą i złożoną, poznają techniki mikroskopowania.		10	13.00 – 13.45 14.00 – 14.45 15.00 – 15.45 16.00 – 16.45	A-41
<b>Połowanie na owada, czyli drapieżne rośliny</b> Albert Janota, Michał Szopiński (Koło Naukowe Przyrodników „Planeta”)	Omówienie systemów chwytania i trawienia owadów przez rośliny mięsożerne na żywych egzemplarzach, krótki przegląd gatunków. Obserwacja pułapek i narządów chwytanych z użyciem technik mikroskopowych.	12+	12 12 12	13:00-13:45 14:00-14:45 15:00-15:45	B-107

### Kategoria: Pokazy (17 maja 2013 r.)

temat zajęć osoba prowadząca	opis popularnonaukowy	kategoria wiekowa	liczba miejsc	godz.	sala
<b>Czy wiesz, z jakich roślin chleb jesz?</b> Teresa Nowak, Beata Węgrzynek (Zakład Botaniki Systematycznej)	Niezwykła podróż w świat roślin zbożowych i odległe czasy ich udomowienia. Przegląd najważniejszych przedstawicieli uprawianych na różnych kontynentów oraz produktów z nich otrzymywanych.	12+	15 15	14.00 – 14.45 15.00 – 15.45	B-206
<b>Rośliny w kropli wody</b> Irena Bielańska-Grajner, Krzysztof Ścigała (Katedra Hydrobiologii)	Przedstawimy plankton roślinny wybranych zbiorników wodnych	12+	12 12 12	13.00 – 13.45 14.00 – 14.45 15.00 – 15.45	B-310 (Zakład Biologii Komórki)
<b>Wykorzystanie roślin wodnych w ocenie jakości wód</b> Anna Cieplok (Katedra Hydrobiologii)	Prezentacja filmu na temat makrofitowej oceny wód, rozpoznawanie roślin wodnych, zastosowanie roślin wodnych w ocenie stanu ekologicznego wód płynących	15+	12 12	17.00 – 17.45 18.00 – 18.45	B-206

**Kategoria: Quizy (17 maja 2013 r.)**

temat zajęć osoba prowadząca	opis popularnonaukowy	kategoria wiekowa	liczba miejsc	godz.	sala
<b>Wyścig po „kwiat” paproci</b> Robert Zając (Katedra Geobotaniki i Ochrony Przyrody)	Konkurs popularnonaukowy o roślinach w oparciu o reguły teleturnieju 1 z 10	10-12 (IV-VI kl.SP) (gr. 1)	10	16.00 – 16.45	Aula Jagiellońska
		13-15 (gimnazjum) (gr. 2)	10	17.00 – 17.45	
		16-18 (ponadgim.) (gr. 3)	10 + dowolna ilość widzów	18.00 – 18.45	
<b>Gra „Eko-bingo” – Fascynujący świat roślin</b> Piotr Skubała (Katedra Ekologii)	Każdy z uczestników otrzymuje kartę z 16 polami, w które wpisane są nazwy roślin. Prowadzący opowiada o jednym z gatunków roślin. Osoba, która domyśla się, jakiej rośliny dotyczy opowieść i ma ją na swojej karcie podnosi rękę i jeżeli odpowie prawidłowo otrzymuje kwadrat, którym zakrywa pole. Wygrywa osoba, która ma zakryte cztery pola w linii prostej.	12-15 lat 15+	30 30	13.00 – 13.45 14.00 – 14.45	B-01
<b>Rośliny użytkowe sześciu kontynentów</b> Gabriela Wawak Joanna Wawak Karolina Steindor Wojciech Bierza (Katedra Ekologii)	Sześć kontynentów, sześciu graczy i setki roślin wykorzystywanych przez człowieka. Konkurs sprawdzi wiedzę na temat popularnych roślin użytkowych z całego świata, obecnych praktycznie w każdym aspekcie naszego życia.	15+	6	13.00 – 13.45 14.00 – 14.45	korytarz
<b>Truje, smakuje, fascynuje - znaszli te rośliny?</b> Gabriela Barczyk Marta Kandziora-Ciupa Aleksandra Nadgórska-Socha (Katedra Ekologii)	Uczestnicy quizu, sprawdzą swoją teoretyczną i praktyczną wiedzę z zakresu biologii roślin. To, co znane okaże się fascynujące, co trudne na łatwe się zmieni	15+	24	17.00 – 17.45	B-110